

หลักการห้ามดำเนินคดีซ้ำ:
ศึกษาการดำเนินถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

ธนิดา ตริทิพยรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยพายัพ

พฤษภาคม 2554

ชื่อเรื่อง

หลักการห้ามดำเนินคดีซ้ำ:

ศึกษาการดำเนินถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

ผู้จัดทำ

ธนิดา ตริทิพย์รักษ์

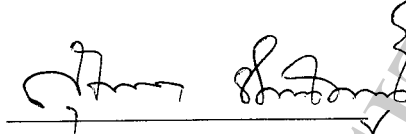
หลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.สุชาดา รัตนพิบูลย์

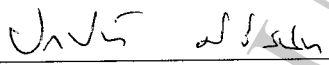

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

(อาจารย์ ดร.สุชาดา รัตนพิบูลย์)

คณบดีคณะนิติศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

1. ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)
2. กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสินีท)
3. กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาลักษณ์ ปัญวัฒนลิขิต)
4. กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.สุชาดา รัตนพิบูลย์)

อนุมัติเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2554

สงวนลิขสิทธิ์ © ธนิตา ตริทิพย์รักษ์ มหาวิทยาลัยพายัพ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นผลมาจากความเมตตากรุณาของบุคคลหลายท่านที่ได้ให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะประเด็นปัญหาอันเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ โดยเฉพาะผู้เขียนต้องกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. สุชาดา รัตนพิบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ที่ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะซึ่งนำแนวทางต่างๆ มาตั้งแต่ต้น จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ที่กรุณาเสียสละเวลารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำในเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นอย่างมาก พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สญลักษณ์ ปัญวัฒนลิขิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท ที่ได้กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนคณาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยพายัพทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในระหว่างการศึกษาอย่างดียิ่งตลอดมา

นอกจากนี้ผู้เขียนต้องขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา และมารดา ที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจให้กับผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด จนงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม ผู้เขียนขอมอบความดีทั้งหมดนี้ให้แก่บุคคลข้างต้นทุกคน

ธนิดา ตริทิพย์รักษ์

8 พฤษภาคม 2554

ชื่อเรื่อง	: หลักการห้ามดำเนินคดีซ้ำ : ศึกษาคำวินิจฉัยคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ
ผู้จัดทำ	: ธนิตา ตริทิพย์รักษ์
หลักสูตร	: นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	: อาจารย์ ดร. สุชาดา รัตนพิบูลย์
วันที่อนุมัติผลงาน	: 8 พฤษภาคม 2554
จำนวนหน้า	: 98
คำสำคัญ	: การดำเนินคดีซ้ำ การห้ามฟ้องซ้ำในคดีอาญา (ในความผิดเดียวกัน) การห้ามดำเนินคดีซ้ำ

บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้ยอมรับการห้ามดำเนินคดีซ้ำ และบัญญัติการห้ามดำเนินคดีซ้ำไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) อันเป็นหลักเกณฑ์ที่ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไป โดยพิจารณาถึงการที่ศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดแล้ว จะนำมาฟ้องร้องดำเนินคดีอีกครั้งหนึ่งไม่ได้ เพื่อคุ้มครองผู้กระทำผิดไม่ได้รับผลร้ายมากเกินไป

ในกรณีที่เป็นกรกระทำผิดที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างประเทศเนื่องจากความผิดเกิดขึ้นในหลายรัฐ และต่างก็มีเขตอำนาจแห่งรัฐในการลงโทษผู้กระทำผิด ศาลในประเทศไทยจะใช้การดำเนินถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศตามมาตรา 11 แห่งประมวลกฎหมายอาญา คือถ้ามีคำพิพากษาจากศาลต่างประเทศลงโทษแล้ว ตามบทบัญญัติมาตรา 11 ประมวลกฎหมายอาญา ให้ศาลประเทศไทยได้ใช้ดุลพินิจเพื่อพิจารณาว่าจะลงโทษผู้กระทำผิดอีกหรือไม่ก็ได้ ซึ่งหากศาลไทยใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำผิดนั้นอีกครั้งก็จะเป็นการไม่สอดคล้องกับการห้ามดำเนินคดีซ้ำ หรือ *Non Bis in Idem* หรือ “บุคคลไม่พึงถูกลงโทษสองครั้งในความผิดเดิม” ซึ่งมีความหมายว่า บุคคลไม่อาจจะถูกลงโทษซ้ำจากการกระทำเดียวกัน ในความผิดเดิมที่ได้กระทำลงไปและได้รับโทษในความผิดนั้นมาแล้ว

ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเยอรมนี ยอมรับหลักการนี้ และบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ขณะที่ประเทศฝรั่งเศสบัญญัติไว้ทั้งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญา

ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ คือ โดยให้ศาลในประเทศไทยคำนึงความร้ายแรงของการกระทำและผลกระทบของการก่ออาชญากรรมที่จำเลยหรือผู้ถูกกล่าวได้ก่ออาชญากรรมขึ้นว่ามีความร้ายแรงมากน้อยอย่างไร โดยจะต้องพิจารณาจากการกระทำที่จำเลยกระทำลงไปประกอบกับฐานความผิด หากเป็นความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท ศาลไทยน่าจะคำนึงถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ประกอบกับในการศึกษาความผิดที่ปรากฏตามธรรมนูญกรุงโรมฯ ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่ให้ศาลอาญาระหว่างประเทศมีเขตอำนาจศาล โดยจะเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อมนุษยชาติ ศาลก็ยังคงเคารพการห้ามดำเนินคดีซ้ำ เช่นกันในความผิดลหุโทษ ที่มีระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และความผิดที่เกิดจากความไม่ได้ตั้งใจก่ออาชญากรรม น่าจะเป็นเหตุเพียงพอที่ศาลจะคำนึงถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ และจะไม่ดำเนินคดีซ้ำในความผิดที่มีโทษเพียงเล็กน้อย หรือเกิดจากความประมาท อันสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 และธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 1998

ทั้งนี้ ในกรณีหากมีการยอมรับคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ การยอมรับนั้นจะต้องเป็นการยอมรับในเงื่อนไขว่า ได้กระทำไปตามหลักสากลของกระบวนการพิจารณาคดี โดยไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยสมยอม เพื่อให้จำเลยหรือผู้ถูกกล่าวหา รอดพ้นจากการดำเนินคดี และไม่เป็นการปกป้องจำเลยจนเกินไปหรือเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยผิดหลง หากเป็นเช่นนี้ ศาลไทยยังคงมีอำนาจหรือควรมีอำนาจในการพิจารณาคดีดังกล่าวได้

Title : Non Bis in Idem :
The Study Perception Verdicts of Abroad Courts

Researcher : Thanida Treetippayaruk

Degree : Master of Law
Payap University, Chiangmai, Thailand

Advisor : Suchada Rattanapibul, Ph.D.

Date of Approval : 8 May. 2011

Number of Pages : 98

Keywords : Consideration of the Abroad Court Verdicts
Double Jeopardy
Non Bis in Idem

ABSTRACT

Thailand accepted Non Bis in Idem and enacted it in the criminal procedural law, article 39 (4) or the principle that makes the right to institute a criminal case lapse by considering that after the judicial sentence was given to an offender, no prosecution can be initiated against the person so that the offender will be protected from too negative consequences.

In case of an offence that is internationally overlapping due to the offences were committed in many states which each owns its jurisdiction to punish the wrongdoers, the criminal court in Thailand will exercise the consideration of the abroad Court verdicts according to article 11 of the Penal Code, that is, should the offender be subject to a final decision abroad in line of Article 11 of the Criminal Code, Thai Criminal Court uses the discretion to consider either a prosecution or non-prosecution be given. However, if Thai Criminal Court decides to prosecute the person one more time, the proceeding will be inconsistent with Non Bis in Idem or a person must not be re-prosecuted for the same offence. This means no prosecution may be put against a person who has got a final decision for the same wrong.

In countries, namely the United States of America, Japan and Germany, Non Bis in Idem has been accepted and enacted in the constitutions while in France it has been legislated in both the Criminal Procedural Law and the Penal Code.

Thus, there are suggestions for ways to consider the International Court verdicts. Firstly, the Thai Criminal Court has to ponder over how much the severity of the commitment and the consequences of the crime committed by the accused are present and the consideration must be based on the commitment of the accused and its guilt bases. Secondly, if it is a minor offence or a negligent offence prescribed by law that punishment must be imposed on the offender due to negligent offence, Thai Criminal Court should also consider the International Court verdicts. Thirdly, based on the study of the wrong apparently present in the Rome Statute, it is stipulating that the International Criminal Court has its jurisdiction. Fourthly, although an offence is the severest one that affects the human race, the court observes Non Bis in Idem as much as the minor offence that leads to the imprisonment not exceeding one month or the fine of less than one thousand baht, and the guilt not committed by criminal intention should be sufficient for the court to consider the International Court verdicts. Fifthly, Thai Criminal Court will not initiate double jeopardy for minor or negligent offences because it will be consistent with the International Covenant on Civil and Political Rights of A.D. 1966 and with the Rome Statute of the International Criminal Court A.D. 1998. Hence, in case of acceptance of International Court verdicts, it must be on the following conditions: the deed was done in accordance with international trial proceeding; there is no acquiescence of trial preceding that will assist the accused to be freed from the proceeding; there must not be an over-protection of the accused or a misguided proceeding. Providing these are as previously mentioned, Thai Criminal Court still holds the jurisdiction or the court should have the jurisdiction for such trial proceeding as well.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 สมมุติฐานของการศึกษา	6
1.4 วิธีการศึกษา	6
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 ข้อความคิดว่าด้วยการห้ามดำเนินคดีซ้ำและอำนาจอธิปไตย	8
2.1 อำนาจอธิปไตยกับการห้ามดำเนินคดีซ้ำ	10
2.1.1 หลักอำนาจอธิปไตย	10
2.1.1.1 ปรัชญาและความสำคัญของอำนาจอธิปไตย	12
กับการใช้เขตอำนาจแห่งรัฐ	
2.1.1.2 หลักในการปรับใช้เขตอำนาจแห่งรัฐในการพิจารณาคดี	19
2.1.2 การห้ามดำเนินคดีซ้ำ	28
2.2 มาตรฐานสากลเกี่ยวกับการห้ามดำเนินคดีซ้ำ	36
2.2.1 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	
ค.ศ.1966 (International Covenant on Civil and Political Rights 1966)37	
2.2.2 ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 1998	
(Rome Statute of the International Criminal Court 1998)	38
2.2.3 ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา	44

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การห้ามดำเนินคดีซ้ำในต่างประเทศ	52
3.1 การห้ามดำเนินคดีซ้ำในรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ	52
3.2 การห้ามดำเนินคดีซ้ำในประมวลกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส	60
3.2.1 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	61
3.2.2 ตามประมวลกฎหมายอาญา	62
บทที่ 4 การห้ามดำเนินคดีซ้ำในประเทศไทย	65
4.1 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	68
4.2 ตามประมวลกฎหมายอาญา	75
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	88
5.1 บทสรุป	88
5.2 ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966	108
ภาคผนวก ข ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ ค.ศ.1998	115
ภาคผนวก ค พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535	134
ประวัติผู้เขียน	138